

UKRAINIAN LABOR NEWS

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видяє Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS, Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

"ГОЛОВНИЙ ОБОЗНИЙ" - ТАЙНИЙ АГЕНТ ПОЛЬСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ.

"Канадійський Фармер" з 27. березня публікує "Сумний документ", листа коменданта польської воєвдської поліції, який свідчить, що Володимир Босий, знаний в Канаді як "головний обозний" гетьманських січей, як бувший редактор "Канадійського Українця", як заступник голови інституту Просвіти у Вінніпегу, перед приїздом до Канади був агентом польської тайної поліції в Тернополі. Ми ніше наводимо копію того документу так, як його подає "Канадійський Фармер".

КОМЕНДАНТ WOJEWÓDZKI POLICJI PAŃSTWOWEJ

URZĄD ŚLEDZCY W TARNOPOLU, L: 10853 (UB) 28, Bony Włodzimierz — b. wywiadowca, informacje.

TARNOPOL, dnia 19. Pzd. 1928.

DO PANI OLGII ZURAKOWSKIEJ W TARNOPOLU ul. Baworowskiego 1. 2.

Na tamt. pismo z dnia 12. 9. br. komunikuję, że Bony Włodzimierz z roku 1922 wyjechał do Ameryki. Bliższy adres wymienionego nie znam.

КОМЕНДАНТ WOJEWÓDZKI Policji Państwowej w Zubi, ZUBIK, NADKOMISARZ, Naczelnik Urzędu Śledczego

Такого змісту документ публікує "Канадійський Фармер". Документ говорить сам за себе, але для клясово свідомих робітників, для людей, що борються і боряться проти гнету польської шляхти на окупованих нею українських землях, цей документ, говорить не тільки сам за себе, аде й за те, що поза такими документами криється.

Перш за все — що таке "Urząd Śledczy"? Що таке "wywiadowca, informacje"? Перше — це відділ тайної державної поліції, що висліджує всякий прояв визвольного руху, а друге — це особа, що служить в тому відділі й виконує роль виводувача й донощика. Наслідки такої роботи відомі.

Босий був агентом польської тайної поліції в Тернополі. Приїхавши до Канади, став гетьманцем, почав організувати січі, став великим патріотом, "головним обозним", редактором "Канадійського Українця", а недавно вибрано його заступником голови інституту Просвіти у Вінніпегу. Це кар'єра Босого. Його тепер викрито. "Канадійський Фармер" в редакційній статті з приводу цього пише: "Досить кирилі". І в тій же статті додає, що "сей тяжкий заклад був піднесений проти Володимира Босого ще перед близько трома роками" й що "ми ("Канад. Фармер") довго отягалися з нашим кроком", тобто, що "Кан. Фармер" давно знав про це, але мовчав, аж — "поступованим Босого довело вкінці до того, що нітка нашої терпеливості урвалася" — каже "Канад. Фармер".

Значить, знали й мовчали, поки не урвалася "нітка терпеливості". А "нітка терпеливості урвалася" аж тоді, коли представники "національної преси" не влучено було на річці збори інституту Просвіти.

Та поминаючи те, що там кому урвалася, нам приходитьсь ще раз констатувати факт: патріотизм чи то гетьманської чи отаманської марки, отой "український патріотизм", що пересекнутий жебрацтвом та смітничковим політиканством на міжнародному капіталістичному ринку, він просіяний кризис, бешкет капіталістичних охренок. Петлюристів у Варшаві й Букарешту, шаповалівці в Празі, гетьманці в Берліні, ульвіці у Львові — яка різниця? Хто з ними говорив би, хто їх впушав би, хто їх супортував би, коли-б не їхня служба в охрнках, коли-б не та капіталістична інституція, що вивідує, виводує, доносить — снує свої тайні плани проти визвольних змагань пролетаріату та поневодених народів і який потрібні довірені особи із між тих самих народів? Чи один раз читали ми, що в одному, то в другому місці викрито шпiонажу, чи давно читали ми, що в Харкові викрито шпiонажу баптистських полів, що в Берліні викрито підроблювачів радянських документів, а в "Канад. Українцеві" з 27. березня читаємо, що "амбасадор Скоропадського фальшує гроші". І чим нам з цього дивуватися? Як нам з цього дивуватися, коли ми цілі роки читали в тому самому "Кан. Українцеві", що є тільки "одна Україна і один гетьман" і тим "одним гетьманом" є Скоропадський, а тепер там же в "Канад. Українцеві" читаємо (гляди спомини В. Вишиваного), що той "один гетьман" катував українське населення.

Нині і "Канад. Українцеві" і "Канад. Фармер" рятують інститут Просвіти у Вінніпегу перед захопленням його січовиками Босого, але цілі роки вони агітували за тия, щоб ті самі січовики Босого захопили цілу Україну. Припустимо, вони тоді не знали, що Босий був агентом польської охрнки. Але вони знали, що "гетьман" Скоропадський є агентом німецького імперіалізму. А коли-б отак потрасти зараз на одного з тих "великих діячів" гетьманщини та отаманщини, скільки ще отаких документів можна-б проголосити? Викриття-ж Босого тільки свідчить, чим пересекла гетьманщина, хто організує січі, кому й на що вони потрібні.

КРИЗЬ ЧЕРВОНІ ОКУЛЯРИ.

В одному радянському журналі читав я про зелену кобилу. Журнал називається "Літературний Армарок". Цікавий журнал. Можете його купити в Робітничо-Фармерській Книгарні у Вінніпегу і самим прочитати про зелену кобилу.

Я ані про журнал, ані про зелену кобилу не хочу тут писати. Ні, Я, коли написав наголовок "Кризь червоні окуляри", то подумав: хіба-ж можуть бути червоні окуляри? Коли-ж так, то надивись їх, цілий світ стане для вас червоним.

І тут мені прийшла на гадку зелена кобила. Хіба-ж може бути зелена кобила? У вирішії: коли може бути зелена кобила, то можуть бути й червоні окуляри.

Отож я накладаю на свій "благородний" ніс червоні окуляри й дивлюсь кризь них на світ. І що-ж ви думаєте — цілий світ мені став червоний? Ні, не став. Бо капіталістичний світ такий чорний, що й червоні окуляри його не почервонять. Зате-ж кризь червоні окуляри на чорному тлі капіталістичного світу я бачу різні плями, про які на цьому місці час від часу буду вам оповідати.

Замітивши кризь червоні окуляри різні плями на чорному тлі капіталістичного світу, я почав шукати "молочних і медових рік", які, по вислову одної побожної газети, течуть розлогими просторами Канади.

Але замість тих рік найшов невеличку червону цятку Томи Скакуна, робітника в Сейнт-Боніфеїс, який через брак роботи й хліба пустив собі кулю в лоб, лишивши на поталу того самого капіталістичного світу жінку й діти.

Сумно мені стало. Вже хотів зняти червоні окуляри. Бідна, думаю собі країна, й брехалия ті, що про її молочні та медові ріки писали.

Хотів вже зняти окуляри, але зирк — ні, здається, що така правда про ті молочні та медові ріки. Бачу — течуть вони, а течуть. Рік то я самих не бачу, але цим разом читаю про них в такій газеті, що вірити їй треба, й такі факти, що сумніватися у них не можна.

Читаю я: "З постійним ростом всіх галузів продукції і вільного напливу капіталу в Канаду з метою її розвитку, зростає національне багатство".

Домінялає Статистичне Бюро вихарувало, що при кінці 1926 року багатство Канади вартувало \$26,691,482,000. Було це поперх 26 і пів мільярдів доларів.

Було це ще при кінці 1926 року. І за той час капітал до

Канади ще відніше напливав як британський, так американський.

От чудака отой Тома Скакуна, думаю я собі. Застрілює серед такого багатства?

Як ті молочні та медові ріки плинуть — бачимо з таких цифр:

Агрікультурне (фармерське) багатство вартує \$7,817,000,000, дещо менше, як третину загального багатства. Земля, будинки, машинерія і т. ин. вартують \$6,149,000, а фармерські продукти, які є в руках фармерів і спекулянтів, вартують \$1,668,000,000.

Скільки спекулянти на цих фармерських продуктах заробили написав в минулому числі "Укр. Роб. Вістей" про каторжну роботу в лісах, про нужденне життя і т. ин.

А в лісах тих ось що діється: Багатство лісів Канади вартує \$1,866,000,000, в майні вложено \$688,000,000, а в центральні електричні станції \$389,000,000.

Останні дві цифри за останні два роки значно зросли.

Як чоловік, може працювати в лісі серед такого багатства й писати про нужденне життя, про надмірну працю, про те, що робітники нічого не заробляють?

Міські багатства вартують \$7,081,000,000, тобто, більше, як рілничі. Залізничні вартують \$2,890,000,000, а автомобілі \$531,000,000. І проте є такі дивацькі люди, що пішком по тайзах мандрують. Мало того. Тим, що ті багатства продукують, не дозволяють пани організуватися: Боятися, щоб молоко не поплило з їхніх рік в чужі озера.

Ой, ой, ой! Мало не перерочив. Меблі в хатах, одяг і т. ин. вартує \$1,200,000,000 (одні мільярд двіста мільйонів доларів). Глянув я на свої поглядаювані штани й і сказав: кріппись Нечипорі! Ти багач.

І знів червоні окуляри з нося.

Знів і подумав: Канада має \$26,691,482,000 вартости багатства. А на те багатство Канада має щось \$15,000,000,000 довга. А довг той вина вона капіталістам.

Тепер відгадайте, в якому напрямі течуть в Канаді молочні та медові ріки.

Червоний.

ЕЛЕКТРОФИКАЦІЯ І ІНДУСТРАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНИ.

(Заява г. Гриньна на з'їзді держплянів СРСР.)

Москва. 8. березня. — На з'їзді президії держплянів заступник голови Держплян СРСР тов. Гриньно заявив, що найбільшим центром електробудівництва на найближчі 5 років буде Україна. Тепер загальною силою районних електростанцій на Україні має приблизно 20,000 кіловат. Це дуже мало. На кінець майбутнього п'ятиліття Україна матиме близько 600,000 кіловат, включаючи Дніпрестаан.

Сила електростанцій Донбасу має протягом п'ятиліття збільшитися з 190,000 кіловат до мінімуму 380,000 кіловат. Разом із цим п'ятиліття ставить завдання — сполучити лінією передавання Дніпрестаан із Донбасом. На випадок хоча-б невеличкою запізнення з роботою на Дніпрестаані, передбачається збудувати ра-

йонну станцію Тосківську або Зуївську.

Накреслену в п'ятилітті паливну програму не буде забезпечено, коли під господарство Донбасу не підведуть міцну базу електропостачання.

Щоб здійснити накреслення електробудівництва в Донбасі треба на це звернути особливо увагу.

Говоривши про перспективи розвитку металургії, тов. Гриньно підкреслив, що основні райони, які постачають кресні метал, це Україна та Урал. Із десяти мільйонів тонн чавуну, які мають виробити на кінець п'ятиліття, більше, як половину має дати Україна. З одного мільярду карб., що його асигнують на будівництво й реконструкцію металургійної реконструкції металургійної реконструкції Союзу, Україна одержить понад 750 мільйонів.

Новий президент Злучених Держав і його політика

Нарешті сталася зміна господарів Білого Дому: Калвін Кулідж переїхав на свою приватну квартиру, на його місце в президентський палац в'їхав Герберт Гувер.

Цілком природно виникає питання: що нового принесє з собою новий президент? На які зміни можна сподіватися в політиці й економіці Злучених Держав від цієї зміни господарів Білого Дому?

Насамперед треба пам'ятати, що Гувер прийшов до влади як ставленник республіканської партії, цієї 100% партії великого капіталу. І якщо минулого літа, до призначення Гувера на офіційного кандидата республіканської партії, окремі групи монополістичного капіталу заперечували проти його кандидатури (в тому числі Морган), то на виборах він переміг лише завдяки дружній підтримці всього великокапіталістичного світу й не має сумніву, що він буде не застрах, а за совість боронити інтереси американського фінансового й промислового капіталу.

А це означає, що Гувер продаватиме політику зміцнення митного протекціонізму, як цього вимагала виборча платформа республіканської партії, в якій протекціоністський тариф був названий "фундаментальним і поступовим принципом економічного життя Злучених Держав".

Він всіма силами боротиметься проти тих тенденцій до "державного соціалізму", які на його думку, виникли в різних проектах, як допомога сільському господарству шляхом субсидій фармерам, або іншими заходами, як участь держави в експлоатації гідроелектроенергії — оце слово в проектах, що їх висунули за Куліджа демократи, підтримані частинною республіканців. У всіх таких питаннях Гувер — рішучий прихильник політики "вільної приватної ініціативи", себ-то надання великому капіталові необмеженої змоги висискувати та наживатися.

Він всіляко сприятиме дальшій раціоналізації промисловости, яку він заподадливо підтримував і досі, будучи за міністра торгівлі. А якщо ця політика призводить до надмірного зміцнення визиску робітників і до збільшення армії безробітних, то з поглядів американського бізнесмена це не лих, бо широка армія безробітних відкриває дальші можливості зменшити заробітну плату та збільшити робочий день.

Отже, в своїй внутрішній політиці Гувер буде тим державним організатором "просперіти" (розквіт справ), про які мріяли великі бізнесмени, що висунули його на пост президента. Він щодня цього безперечно переверить свого попередника, який теж був за цілковиту й необмежену волю капіталістичного визиску, не обмежувану будь якими соціальними реформами та іншими "сантиментальними" вигадками, але який все-ж виявляв мало активності, а більше покладався на природний перебіг подій.

Гувер насамперед людина діла. На цьому побудована вся його популярність в Злучених Державах і це не аби-як допомогло йому дістати перемогу на виборах проти такого дужого супротивника, як і багатого поглядів був кандидат демократів Смит. Гуверова біографія дуже імпонує всім 100% американцям: він власними силами "визбавив в людині" і став великим діячем в знанні адміністратором. Він має величезний діловий і технічний досвід у різноманітних галузях, славиться як інженер,

як керівник великих промислових підприємств в різних частинах світу, як організатор знаменитої "АРА" (американська адміністрація допомоги) до приєднання Злучених Держав до війни, а потім як керівник постачанням підчас війни. Ставши міністром торгівлі за Гардінга, він свій, раніше між-державний, департамент змінив і перетворити на найважливіше міністерство, яке вславилися умлим і успішним обслуговуванням американського "бізнесу".

Своїми особистими властивостями Гувер безперечно стоїть набагато вище за більшість своїх попередників. У нього ширший світогляд, він має великий практичний розум і невчеперну енергію. Багатою сторонами він являє собою цілковиту протилежність несподівані Вилсонови, який був скорше богемийний проповідник, ніж державна людина. Гувер насамперед практик, який воліє менше говорити, а більше робити.

Його особисті властивості відібується також і у зовнішній політиці нового президента.

Злучені Держави домінують капіталістичний світ.

Злучені Держави вже давно вийшли із цієї стадії "ізоляції" і віддалення від позаамериканських справ, яка настала в перші післявоєнні роки всупереч вилсоновській політиці "втручання" в європейські справи і її політичної комбінації через Лігу Націй.

За періодом політики ізоляції, яку провадив Гардінг і в перший час ще й Кулідж, наставала нова доба, коли участь Америки в усіх європейських і світових справах зростає рішуче.

Початок цьому поклад Досієв, за яким йшла участь Злучених Держав у різних комісіях Ліги Націй, переговори про приєднання до створеного "Міжнародного Трибуналу", себ-то надання великому капіталові необмеженої змоги висискувати та наживатися.

Він всіляко сприятиме дальшій раціоналізації промисловости, яку він заподадливо підтримував і досі, будучи за міністра торгівлі. А якщо ця політика призводить до надмірного зміцнення визиску робітників і до збільшення армії безробітних, то з поглядів американського бізнесмена це не лих, бо широка армія безробітних відкриває дальші можливості зменшити заробітну плату та збільшити робочий день.

Отже, в своїй внутрішній політиці Гувер буде тим державним організатором "просперіти" (розквіт справ), про які мріяли великі бізнесмени, що висунули його на пост президента. Він щодня цього безперечно переверить свого попередника, який теж був за цілковиту й необмежену волю капіталістичного визиску, не обмежувану будь якими соціальними реформами та іншими "сантиментальними" вигадками, але який все-ж виявляв мало активності, а більше покладався на природний перебіг подій.

Гувер насамперед людина діла. На цьому побудована вся його популярність в Злучених Державах і це не аби-як допомогло йому дістати перемогу на виборах проти такого дужого супротивника, як і багатого поглядів був кандидат демократів Смит. Гуверова біографія дуже імпонує всім 100% американцям: він власними силами "визбавив в людині" і став великим діячем в знанні адміністратором. Він має величезний діловий і технічний досвід у різноманітних галузях, славиться як інженер,

ліви спроби американського імперіалізму втрутитися в міжнародні справи. За ними повинні статися значно рішучі кроки в тому-ж напрямі.

Напевне Гувер має рацію, коли він заявляє, що Злучені Держави не мають наміру і на майбутнє вступати до Ліги Націй; американський імперіалізм шукає і знайде інші ворота, щоб вийти на відкриту арену світової боротьби. І немає сумніву, що всіма своїми даними саме Гувер є найідеальнішою особою для рішучого здійснення широкої й активної зовнішньої політики Америки.

Він почав працювати в цьому напрямі ще до свого вступу в Білий Дім. Своєю подорожжю до Латинської Америки він виразно продемонстрував намір бути проводирем і керівником американського імперіалізму в його боротьбі за свою тегемонію.

Своїми заявами, зробленими за листівками, він активно підтримував країни кола американського імперіалізму підчас боготворення на конгресі проекту нової широкої військово-морської програми. Він розуміє, що американському імперіалізму, який порівняно пізно вийшов на арену світової боротьби за владу, доведеться зіткнутися по всіх закутках світу з імперіалізмом старих колоніальних держав і насамперед з Великою Британією, і що в цій боротьбі настане момент, коли доведеться говорити не мирними деклараціями й "пакетами", а пострілами з сучасних вельетів мов і градом газових бомб з літаків. Ось чому він здійснюватиме не лише ту програму обговорення, що й вже ухвалено до його подання посади, аде й інші ширші програми.

Звісно, це не виключає немильовної потреби застосувати інші способи міжнародної боротьби. Змагання на ниві озброєнь відбуватимуться своєю чергою, а поруч цього скликатимуться всілякі "комісії" і "конференції", щоб трохи пом'якшити міжнародні, намірперед американсько-британський суперництва і за "пакетом Келого", очевидно, підуть всілякі такі-ж проекти його наступника Стімсона. Та зрозуміло одне: у всіх міжнародних справах та плянах Америка за Гувера відіграватиме неперзрівано активнішу роль, ніж за його попередників.

Що-ж до політики Гувера до СРСР, то трудно сказати поки-що будь-що певне. Гувер свого часу працював з Колчаком і підтримував різні анти-радянські плани. Агенти його "АРА" відіграли певну роль 1919 р. у поваленні радянської влади в Угорщині. Але потім Гувер почав схилятися до погляду, що ділові взаємини з СРСР потрібні й вигідні і самій Америці. Першим кроком його в цьому напрямі була пропозиція послуг його "АРА" для боротьби з голодом в радянській країні, а із цих спроб вирости потім намагання пошукати торговельні зв'язки і концесійні підприємства. Як міністер торгівлі, Гувер, безперечно, сприяв успіхам радянсько-американської торгівлі.

Все це начеб-то вказує на те, що, ставши президентом, Гувер повинен вести свою політику й далі в тому-ж напрямі — аж до відновлення нормальних економічних і політичних взаємин між обома країнами в повному обсязі. Незабаром маємо побачити, чи виправдає з цього погляду себе уславлений "Практицизм" Гувера, а-бо-ж переможуть ті сили, які працюють проти ділового зближення СРСР та Злучених Держав.

П. Вітнер.